Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY STARA BIAŁA

z dnia ..... 2012 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) Rada Gminy Stara Biała uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Biała.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr .....
Gminy Stara Biała
z dnia.....2012 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 – 2015

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała

I. Wprowadzenie

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Zgodnie z art. 176 pkt 1 wyżej wymienionej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Program ten powstaje w oparciu o systematycznie dokonywane rozpoznanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym.

Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina i stwarzane przez nią możliwości dają dziecku poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju. Praca z rodziną powinna więc być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Podstawową przyczyną umieszczania dzieci w różnych formach opieki zastępczej jest brak realnej pomocy rodzinie zmarginalizowanej lub rodzinie w kryzysie. Dlatego istotą działań powinno być stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony był szybki do niej powrót dla tych dzieci, które z uwagi na ich dobro, okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną.

Mając powyższe na uwadze uznano, że bardzo duże znaczenie mają działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i wychowywaniu dzieci, przeciwdziałające powstawaniu problemów lub pozwalające je rozwiązywać we wczesnym okresie ich pojawiania się. Podstawowym narzędziem działania na rzecz dziecka jest praca z rodziną. Jest ona ważna w momencie przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności, jest niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka.

W wyniku pracy z rodziną powinna ona osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym. Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny w samorządzie. Działania profilaktyczne powinny być prowadzone przede wszystkim w gminie.

Obowiązujący system pomocy społecznej nałożył na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci, zaś zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom poza rodziną powierzył zarówno gminom jak i powiatom.

Pierwszoplanową rolę we wspieraniu rodziny naturalnej stanowi samorząd gminny i działający w nim ośrodek pomocy społecznej. To ośrodek pomocy społecznej ma ustawowy obowiązek prowadzenia działań profilaktycznych wobec rodziny niewydolnej społecznie a w razie potrzeby udzielania jej profesjonalnej niezbędnej pomocy różnego typu.

Rodzina powinna przede wszystkim w swoim środowisku lokalnym otrzymać daleko idącą pomoc w formie wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz pracy socjalnej. Ta pomoc powinna być silnie skorelowana z pomocą materialną adresowaną do rodzin o najniższych dochodach tak, aby zahamować proces umieszczania dzieci w zastępczych formach opieki z powodów ekonomicznych.

Samorząd gminny zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powinien wspierać rodzinę poprzez tworzenie systemu opieki, w tym sieci placówek publicznych i niepublicznych zapewniających opiekę i wychowanie w systemie dziennym bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego np. świetlice środowiskowe, przedszkola i żłobki. Tylko w środowisku lokalnym możliwe jest organizowanie samopomocowych grup wsparcia poprzez pobudzenie aktywności społecznej.

Ustawa o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę szereg zadań własnych takich jak:

1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
   a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
   b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
   c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4) finansowanie:
   a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
   b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające,
5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o zaległościach z tytułu nieponoszenia opłaty przez rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

Podstawy prawne Programu:

Działania w zakresie rozwoju profilaktyki i wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych realizowane w ramach niniejszego Programu, podejmowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
2. Konwencja o Prawach Dziecka,
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2001 nr 142 poz. 1591, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

II. Charakterystyka Programu

Głównym celem Programu jest wzmocnienie wsparcia dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka a w przyszłości ograniczenie liczby dzieci objętych pieczą zastępczą. W zakresie celu głównego mieszczą się cele szczegółowe jak budowa systemu wspierania rodzin biologicznych mających trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz zapewnienie właściwej opieki, wychowania i możliwości kontynuowania nauki dzieciom pochodzącym z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, a także pomoc w ich usamodzielnieniu.

W systemie wsparcia rodzin uwzględniona została hierarchia wartości i kolejności działań. W pierwszej kolejności wszystkie działania winny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej, a następnie na pomocy dziecku, które nie może przebywać we własnej rodzinie, w postaci umieszczenia go na czas określony w rodzinie zastępczej, a tylko w wyjątkowych przypadkach w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

System wspierania rodziny zakłada szczególną rolę gminy na poziomie podstawowym. Program zawiera szereg działań profilaktycznych realizowanych na poziomie gminy przez jednostki administracji oraz różnego typu organizacje pozarządowe, a także osoby fizyczne.

Zasadniczą rolę we wspieraniu rodziny stanowią pracownicy socjalni. To oni poprzez znajomość środowiska lokalnego mają dogodną pozycję w ocenie zagrożeń rodzin. Mogą proponować realną pomoc, a także dokonując analizy sytuacji poszczególnych rodzin proponować najskuteczniejsze wsparcie. System taki zakłada wsparcie rodziny w postaci czystej pracy socjalnej, w której pomoc finansowa i materialna leżałaby w kompetencji ośrodka pomocy społecznej, natomiast asystent rodziny miałby za zadanie towarzyszyć rodzinie w organizacji i wypełnianiu przez nią codziennych obowiązków.

Asystent rodziny ma w założeniu pełnić odmienną funkcję od pracownika socjalnego. Przede wszystkim jego elastyczny, zadaniowy czas pracy dostosowany będzie do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Na skuteczność jego działań wpłynie także zasada wykonywania zadań przy współpracy z instytucjami. Ponadto forma jego zatrudnienia zakładająca znaczną mobilność i dyspozycyjność, oraz zasada indywidualnej odpowiedzialności za wyniki pracy z konkretną rodziną, będą

niewątpliwie przyczyniać się do wzrostu efektywności wykonywanych przez asystenta rodziny zadań.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, uczyć ich jak rozumieć swoje dziecko, jak je wychowywać, jak współpracować ze szkołą itp. Placówki wparcia dziennego prowadzone są w formie:

a) opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze), wspierające rodziców w wychowywaniu dzieci, oferujące pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz możliwość rozwoju zainteresowań, uczące gospodarowania czasem, odpowiedzialności, obowiązkowości, itp.,
b) specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychomotorycznymi, z zaburzeniami zachowania, resocjalizacyjne, przeznaczone dla młodzieży, która zaczęła wchodzić w konflikt z prawem itp.),
c) pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych, realizująca działania animacyjne i socjoterapeutyczne, sprowadzające się do wzmocnienia pozytywnego postępowania i dążenia do osłabienia i wygaszania form zachowania negatywnego. Wychowawca organizuje pracę samodzielnie i odpowiada za dobór metod i form realizacji zadań. Pracuje w czasie dostosowanym do faktycznych potrzeb dzieci i młodzieży sam lub w zespole.

Zakłada się również wykorzystanie dla celów prowadzonej profilaktyki instytucji wsparcia dziennego rodzin i dzieci istniejących w ramach innych systemów (oświata, zdrowie).

Istotną rolę w pracy z rodziną odegrać mogą sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Celowe jest zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny, w razie potrzeby. Rodzina w kryzysie będzie mogła skorzystać, przy wypełnianiu funkcji opiekuńczych,

wychowawczych i społecznych, ze wsparcia ze strony innej rodziny ze środowiska lokalnego, tzw. rodziny wspierającej.

Działania skierowane na rzecz rodzin muszą być wzmocnione poprzez inne aspekty pomocy, w tym głównie świadczenia pieniężne oraz niepieniężne w ramach pomocy społecznej, wyrównywanie różnic socjalnych, wspieranie w realizacji potrzeb bytowych, szans życiowych czy asekuracji w obliczu zagrożeń życia codziennego.

Program uwzględnia uwarunkowania gminy Stara Biała i rozwiązania wynikające z obowiązującej ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz występujące i przewidywane potrzeby w tym zakresie. Zapisane do realizacji zadania ukierunkowane są na wielodyscyplinarne wspieranie rodzin naturalnych, rozwój form rodzicielstwa zastępczego oraz stworzenie niezbędnej bazy instytucjonalnej.

Program jest spójny z „Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Stara Biała na lata 2007 – 2013" przyjętym uchwałą nr 74/X/07 Rady Gminy Stara Biała z dnia 20 grudnia 2007 roku, „Gminnym Programem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011 – 2015" przyjętym uchwałą nr 50/VII/11 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 czerwca 2011 roku oraz „Powiatowym Programem Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2011-2015" przyjętym w drodze uchwały Nr 27/III/2011 przez Radę Powiatu w Płocku w dniu 28 stycznia 2011 roku i „Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014" przyjętym uchwałą nr 122/XII/2012 przez Radę Powiatu w Płocku w dniu 28 marca 2012 roku.

Cel strategiczny Programu	**Wspieranie rodzin naturalnych**
Miejsce realizacji	obszar gminy Stara Biała
Czas realizacji	2013 rok do 2015 roku

Adresaci Programu

1. Rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie: niewydolne wychowawczo, dotknięte przemocą, ubogie i zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.

Koordynator Programu

Samorząd Gminy Stara Biała poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Stara Biała

Partnerzy

Administracja samorządowa;

- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Powiatowy Urząd Pracy w Płocku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku,
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Stara Biała,
- placówki oświatowe,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Administracja rządowa;

- Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie.

Inne instytucje;

- Posterunek Policji w Starej Białej,
- Prokuratura Rejonowa w Płocku,
- Sąd Rejonowy w Płocku - Wydział Rodzinny i Nieletnich, Wydział Karny,
- Sąd Okręgowy w Płocku – Wydział Cywilny,
- organizacje pozarządowe i społeczne.

Źródła finansowania Programu

- środki budżetu Gminy Stara Biała
- środki budżetu Państwa
- środki pozyskane z innych źródeł, m. in. z funduszy strukturalnych UE, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów

III. Diagnoza

Na koniec 2011 roku gminę Stara Biała zamieszkiwało 10.772 mieszkańców i od kilku lat notowany jest ich systematyczny przyrost spowodowany w dużej mierze osiedlaniem się ludzi napływowych, głównie z miasta Płocka. Jednak przy wzrastającej liczbie osób zamieszkujących na terenie gminy odnotowano tendencję spadkową w zakresie procentowego udziału w ogólnej liczbie ludności dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia. Tendencję tą wykazuje poniższe zestawienie.

Dane wg. stanu na koniec:	2005	2011
Liczba mieszkańców gminy ogółem	9.993	10.772
Liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia zamieszkujących na terenie gminy	2.550	2.563
Procentowy udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie mieszkańców	25,51	23,79

-

Struktura mieszkańców gminy Stara Biała według stanu na dzień 31.12.2011 roku przedstawia się następująco.

Ilość osób zamieszkujących ma terenie gminy	mężczyźni	kobiety	razem
do 18 roku życia	1.309	1.254	2.563
w wieku produkcyjnym	3.659	3.243	6.902
w wieku poprodukcyjnym	415	892	1.307

Z powyższej tabeli wynika, że 38% ogółu osób zamieszkujących na terenie gminy stanowią mężczyźni w wieku produkcyjnym oraz 31% kobiety w wieku produkcyjnym. Zatem 69% ogółu mieszkańców gminy Stara Biała jest w wieku produkcyjnym. Natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią tylko 12% ogółu mieszkańców, z tego liczba kobiet przekracza dwukrotnie liczbę mężczyzn.

W 2011 roku z pomocy społecznej w różnej formie na terenie gminy skorzystało 785 osób, czyli 7,28% ogółu mieszkańców, skupionych w 279 rodzinach. W tym zakresie również od kilku lat notuje się tendencję spadkową, gdyż na koniec 2005 roku z pomocy społecznej skorzystało 13% ogółu mieszkańców to jest 1.304 osoby skupione w 399 rodzinach. Z pewnością na przedstawioną sytuację mają wpływ między innymi działania samorządu gminnego, który stwarza coraz lepsze możliwości socjalno-bytowe swoim mieszkańcom wykorzystując ich potencjał.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Stara Biała w 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

		Liczba rodzin	**Liczba osób w rodzinach**
Rodziny ogółem		**279**	**785**
w tym	o liczbie osób 1	90	90
	o liczbie osób 2	43	86
	o liczbie osób 3	51	153
	o liczbie osób 4	57	228
	o liczbie osób 5	19	95
	o liczbie osób 6 i więcej	19	133
Rodziny niepełne ogółem		**62**	**216**
w tym	o liczbie dzieci 1	16	34
	o liczbie dzieci 2	22	66
	o liczbie 3	14	56
	o liczbie dzieci 4 i więcej	11	63

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej na terenie gminy Stara Biała w 2011 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej rodziny	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
ubóstwo	153	419
sieroctwo	0	0
bezdomność	8	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	67	304

w tym	wielodzietność	46	110
bezrobocie		152	497
niepełnosprawność		88	218
długotrwała ciężka choroba		67	188
bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		22	86
w tym	rodziny niepełne	22	86
	rodziny wielodzietne	8	52
przemoc w rodzinie		8	41
alkoholizm		40	85
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		7	13
zdarzenia losowe		2	5

Jak wynika z powyższej analizy trudności w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny wynikają głównie z braku środków utrzymania generowanych bezrobociem i bezradnością w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz z czynników patologicznych, głównie alkoholizmu.

Powyższe dane wskazują również, w jakich aspektach należy pomóc rodzinie, aby prawidłowo mogła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju dziecka.

Analizę sytuacji rodzin na terenie gminy Stara Biała należy uzupełnić o dane rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy Stara Biała.

Liczba rodzin zastępczych	**Liczba dzieci**	**Liczba wychowanków kontynuujących naukę z**		
		rodzin zastępczych	placówek opiekuńczo-wychowawczych	ogółem
9	17	3	2	5

Rodziny zastępcze według rodzaju i stopnia pokrewieństwa z dzieckiem.

Liczba rodzin zastępczych	Rodziny spokrewnione i stopień pokrewieństwa						Rodziny niespokrewnione	
	dziadkowie		wujostwo		rodzeństwo			
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
9	6	66,66	2	22,22	0	0	1	11,11

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	Przyczyny prawne umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych		
	Ograniczenie władzy rodzicielskiej	Pozbawienie władzy rodzicielskiej	Opieka prawna
17	12	4	1

Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 9 rodzin zastępczych, w których wychowuje się umieszczonych w nich 17. dzieci. Rodziny te objęte są obligatoryjną, stałą pomocą ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku.

Ponadto na terenie gminy Stara Biała w Nowym Bronowie od 2003 roku funkcjonuje Rodzinny Dom Dziecka, w którym aktualnie wychowuje się 7. dzieci oraz zawodowa rodzina zastępcza w Nowym Bronowie ustanowiona dla 5. dzieci.

Aktualnie na terenie gminy nie ma jednostek wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednakże organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży zapewniają inne jednostki.

Na terenie gminy działają trzy przedszkola spełniające funkcję profilaktyczną: Samorządowe Przedszkole w Wyszynie, "Miłosierdzie" - Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia oraz Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Misiowy Ogródek".

Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z boisk, bieżni oraz kortu tenisowego wchodzących w skład zespołu obiektów sportowych Centrum Sportowego „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach. Placówki oświatowe udostępniają wszystkim chętnym obiekty sportowe funkcjonujące przy szkołach. Są to: Orlik w Maszewie Dużym (dwa boiska), sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach oraz hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Starej Białej. Przy szkołach również na terenie gminy funkcjonują ogólnodostępne place zabaw dla dzieci.

Ponadto na terenie gminy działają zespoły sportowe: Ludowy Zespół Sportowy "START" Proboszczewice oraz Ludowy Zespół Sportowy "AMATOR" w Maszewie Dużym.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej z Filią w Starych Proboszczewicach. Poza działalnością ściśle związaną z udostępnianiem materiałów bibliotecznych prowadzi ona również działalność kulturalno – edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży pod hasłami „Ferie w bibliotece" oraz „Wakacje w bibliotece", a także organizuje cykliczne spotkania w ramach kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom".

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała corocznie organizuje kolonie dla dzieci pochodzących z najuboższych rodzin. W 2012 roku działanie to objęło 19. dzieci z 19 rodzin.

Ochotnicza Straż Pożarna w Bronowie – Zalesiu w latach 2011 – 2012 realizowała projekt skierowany do dzieci i młodzieży "Ścieżkami Tradycji w Bronowo - Zalesie".

Powyższe działania mają charakter doraźny i nie zamykają się w systemie wspierania rodzin. W celu efektywnego wspierania rodzin z terenu gminy zasadne jest utworzenie jednostek wsparcia dziennego.

Mieszkańcy gminy mają możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług oferowanych przez jednostki działające na terenie gminy. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zapewnia pomoc prawną; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – pomoc psychologa i terapeuty ds. uzależnień; placówki oświatowe – pomoc pedagogów szkolnych.

Ponadto pomoc rodzinie udzielana jest przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. a także przez działający na poziomie powiatu od 2011 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

Usługi specjalistyczne udostępniane dla mieszkańców gminy świadczone są na odpowiednim poziomie. Działania w tym kierunku powinny być kontynuowane. Celowym byłoby poszerzanie świadomości wspólnoty lokalnej dla efektywniejszego wykorzystania oferowanej pomocy.

IV. Założenia programowe

- Dziecko jest samodzielnym podmiotem, ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej.
- Dziecko jako istota ludzka wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności.
- Dziecko ma prawo do stabilnego środowiska wychowawczego.
- Dziecko ma prawo ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.
- Dziecko ma prawo do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku.
- Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczną.
- Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka.
- Każde dziecko powinno dorastać i wychowywać się przede wszystkim w rodzinie naturalnej.
- Państwo ma wspierać rodzinę, a nie wyręczać ją w jej funkcjach.
- Bez koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny.
- Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem.
- Jeżeli ingerencja jest konieczna, należy próbować chronić dobro dziecka – udzielając wsparcia całej rodzinie.
- Celem wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.
- Głównym celem umieszczenia dziecka poza rodziną powinno być doprowadzenie do sytuacji umożliwiającej powrót dziecka do rodziny.
- Praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu go z domu, .żeby zwiększyć jego szanse powrotu do domu.
- Dzieci pozostające poza rodziną powinny być umieszczane przede wszystkim w rodzinnych formach opieki zastępczej.
- Dziecko przebywające poza rodziną powinno mieć kontakt z rodzicami.
- Dziecko ma prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

V. Zadania Programu wspierania rodziny

Główny cel Programu:

Wzmocnienie wsparcia dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka a w przyszłości ograniczenie liczby dzieci objętych pieczą zastępczą.

Cele szczegółowe Programu

1. Tworzenie warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem.
2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.
3. Promocja działań rodzin wspierających.
4. Współpraca w systemie pieczy zastępczej.
5. Inne zadania.

1. Tworzenie warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem.

Kierunki działania	Sposób realizacji	Realizatorzy
1. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.	➢ Tworzenie młodzieży alternatywnego sposobu spędzania wolnego czasu. ➢ Propagowanie idei tworzenia placówek wsparcia dziennego, np. świetlic, klubów dziecięcych i młodzieżowych. ➢ Tworzenie placówek wsparcia dziennego. ➢ Wydawanie zezwoleń na prowadzenie placówek wsparcia dziennego. ➢ Zagospodarowanie terenów sportowo – rekreacyjnych na terenie gminy, - otwarcie obiektów w Białej oraz w Nowych Proboszczewicach w 2013 r. ➢ Współpraca pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami wsparcia dziennego służąca rozwiązywaniu bieżących problemów dzieci i młodzieży.	- Samorząd gminny - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe
2. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej.	➢ Nawiązanie współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz rodzin, m.in. organizacjami pozarządowymi, parafiami, itp. ➢ Informowanie lokalnej społeczności o problemach współczesnej rodziny poprzez organizację konferencji,	Wszystkie jednostki biorące udział w realizacji Programu

	seminariów, akcji informacyjnych. ➢ Prowadzenie edukacji rodzin z zakresu podnoszenia kompetencji wychowawczych i opiekuńczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. ➢ Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami, mające na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin.	
3. Działania organizacyjne	➢ Utworzenie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej samodzielnego stanowiska ds. asysty rodzinnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Kierunek działania	Sposób realizacji	Realizatorzy
1. Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	➢ Analizowanie przez pracowników socjalnych sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na podstawie uprzednio przeprowadzanych wywiadów środowiskowych. ➢ Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. ➢ Prowadzenie pogłębionej pracy socjalnej z rodziną na podstawie kontraktu socjalnego oraz wsparcie finansowe tych rodzin w ramach możliwości przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa.	➢ Zapewnienie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych. ➢ Udostępnianie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych usług psychologa, prawnika, pracownika socjalnego, asystenta rodziny, mediatora. ➢ Ułatwianie dostępu do innych usług społecznych takich jak terapia	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Ośrodek zdrowia - Posterunek Policji - placówki oświatowe - Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

	odwykowa, terapia rodzin, terapia dla sprawców przemocy i innych w miarę potrzeb wynikających z planu pracy z rodziną.	
3. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	➢ Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny. ➢ Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. ➢ Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych. ➢ Kierowanie asystentów rodziny do pracy z rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifika cji przez asystentów rodzinnych.	➢ Umożliwienie kształcenia w formach szkoleniowych oraz pozaszkoleniowych. ➢ Współfinansowanie kosztów szkoleń, materiałów dydaktycznych.	Samorząd gminny

3. Promocja działań rodzin wspierających.

Kierunek działania	Sposób realizacji	Realizatorzy
1. Działania promocyjne.	➢ Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających ➢ Propagowanie idei rodzin wspierających. ➢ Wyszukiwanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej	Wszystkie jednostki biorące udział w realizacji Programu
2. Zapewnienie wsparcia rodzin wspierających.	➢ Ustanawianie rodzin wspierających oraz zawieranie umów z rodzinami wspierającymi. ➢ Pokrycie kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające związanych z udzielaniem pomocy.	- Samorząd gminny - osoby fizyczne
3. Działania edukacyjne skierowane do rodzin wspierających.	➢ Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających. ➢ Zapewnienie wsparcia dla rodzin wspierających.	- Samorząd gminny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

4. Współpraca w systemie pieczy zastępczej

Kierunek działań	Sposób realizacji	Realizatorzy
1. Działania skierowane na przywrócenie dziecka na łono rodziny naturalnej.	➢ Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny. ➢ Opiniowanie możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej. ➢ Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia. ➢ Współpraca z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Placówki opiekuńczo – wychowawcze
2. Ochrona zdrowia i życia dzieci.	➢ Kierowanie dzieci do rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Policja - Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. Finansowanie opieki dzieci z terenu gminy Stara Biała.	➢ Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	Samorząd gminny

5. Inne zadania

Zadanie	Realizator
1. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich Wojewodzie Mazowieckiemu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

VI. Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała.

Wójt do dnia 31 marca każdego roku składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją działań.

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje trzyletnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych na terenie gminy Stara Biała.

Celem programu jest pomoc rodzinom biologicznym w rozwiązywaniu ich problemów opiekuńczo – wychowawczych z dziećmi przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.